

במה מדליקין פרק שני שבת

לא

עין משפט נר מצוה

ק"ג א טור וש"ע א"ח סי'
קנ"ו:
קרב ב מ"י פ"א מהל' מ"מ
הלכה ט טור וש"ע
א"ח סימן קנה סעיף א:

א [ע"י מוס' יצמות קט: ד"ה
דעה וכו'] ב [בדרכות לג'
וה"ל] ג [ע"י מוס' מהסדרין
ז: ד"ה אלא ומוס' קדושין פ'
ד"ה א"ן] ד [זו ע"י ל"ני
מכילה, ט] ה [סוטה מ'
מהסדרין ק: כטווח מ'
תענית כד: גרסיס א"ו:]

גליון הש"ס

נמרא הלל גייריה ע"י
יצמות דף ק"ג ע"ב מוס' ד"ה
לא צימו דף ק"ג ע"ב מוס'
ד"ה רעה:

לעזי רש"י

בילוגי"ה [בישלוונג] ש'
מארך, אינו מנוגל יפה.

רבינו חננאל

ב"י בני אדם שהמרו זה
את זה, כל מי שקיינט
הילל יטול [ד' מאות] וזהו
זו כו'. אמר ר"ל והיה
אמונת עתק וגו', אמונת זה
סדר זרעים, עתק זה סדר
מועד, חוסן זה סדר נשים,
ישועות זה סדר נזיקים,
חכמת זה סדר קדשים,
ודעת זה סדר טהרות, ואף
על פי [כן] יראת ה' היא
אוצרו, אי איכא יראת ה'
אין ואי לא לא. רבא
אמר בשעה שמכניסין את
האדם לדין אומרים לו
נשאת ונתת באמונה, קבעת
עמים לתורה, עסקת בפריה
ורביה, ציפית לישועה,
פילפלתה בחכמה, הבנתה
דבר מתוך דבר, אצ"פ
שיש בידך כל אילו אי
איכא יראת שמים אין ואי
לא לא. פי' חומטין, חול
מערכין בתבואה, ואינו בא
בה סלמטין והיא רצינתא,
ומפורש בסוף המברך את
הספינה. כל ת"ח שיש בו
תורה ואין בו

שהמרו. נמערבו כמו שממרין את היונים לסנהדרין (דף כה): **מי לאן הלל**. כלום לאן הלל ולשון גנאי לנשיא ישראל: **מפני מה ראשן של כצליים סגלגלו**. צילוג"ה צלע"ז שאינו עגול. לישנא אחרינא ראשן של כצליים סגלגל עגול: **סרוטות**. רכות: **שדרים זין החולות**. והרות נוצצת ונכנס בתוך עיניהם. ובמקום אחרים) מפרש תרוטות לשון עגולות בית מושב שלהן ואף כן אומר כן ומפני שדרים זין החולות שניה אותם המקום שלא יהא סדק של עיניהם ארוך כשלא יוכנס בו החול. וכן רגליהם של אפרקיים רחבות שלא יטעו כצלעי המים ורבותינו מפרשים שדרים זין צלעי המים והולכין יחפין ומתפשטין רגליהן לפי שהמנעל דוחק הרגל ומעמידו על פסוק שלו: **כדי הוא הלל**. ראוי לכך: **הוליאו כנויפסו**. דמניא הלא לקבל דברי חכמות חוץ מדבר אחד וכן גר הבא להתגיייר וקבל עליו דברי תורה חוץ מדבר אחד אין מקבלין אותו במסכת בכורות (דף כ:): **גייריה**. וסמך על חכמתו שסופו שירגילנו לקבל עליו דלא דמניא הא לחון מדבר אחד שלא היה כופר במורה שבעל פה אלא שלא היה מאמין שיאמ מפי הגבורה והלא הוציח שאמר שילמדנו יסמוך עליו: **אפיך ליה**. כגון תשר"ק: **לאו עלי קא סמכת**. מנין אתה יודע שזו אלא וזו בית אלא שלמדתיך וסמכת עלי. דעל פה נמי סמוך על דברי: **אמת סנינו**. מקל שהוא אמת ארוך ומודלים בו ארוך הצנין שהיו קולצין עם האומות כן וכן אמות צנך וכן דמיי: **דעלך סני להצנך לא העציד**. ריעך ורע אפיך אל תעווב (משלי ט) זה הקצ"ה אל תעבור על דבריו שהיו עליך שנאוי שיעבור חצירך על דבריך. ל"א חצירך ממש כגון גולה גנזה ליואף ורוב מנפות: **אידיך**. אשר דברי תורה: **פירושה**. דהא מילתא הוא לדעת איהו דבר שנאוי זיל גמור ומדע: **סופר**. מלמד תינוקות: **טכסיסי**. מיקוני זרכי המלך לפי הכבוד: **שנשן**. הגרים הללו: **סדר זרעים**. שעל אמונת האדם סומכין להפריש מעשרותיו כלאוי: **חוסן**. לשון יורשין ועל ידי אשה נולדו יורשין: **סדר נזיקין**. מושיען מזהיר לפרוש מהזק ומתחייב ממון: **דעס**. עדיף מחכמה: **היא אולנו**. הוא עיקר החשוב צעיינו לאזור ולעשות סגולה לזכרון: **קבעס עסיס**. לפי שאדם צריך להתעסק צדך ארץ שאם אין דךך ארץ אין תורה הולךך לקבוע עמים לתורה דבר קבוצ שלא ימשך כל היום לדךך ארץ: **צפירי ורביה**. היינו חוסן: **לפיט לישועה**. לדברי הנצי"ס: **הכנס דבר מסוך דבר**. היינו דעת: **קצ חומטון**. ארץ מלחה ומשמרת את הפירות מהמלע: **ואינו חושש**. למוכרה דמני חטין ללאו אונאה היא שהרי שמירתן כן: יראת

שהמרו זה את זה אמרו כל מי שילך ויקניט את הלל יטול ד' מאות וזו אמר אחד מהם אני אקניטנו אותו היום ע"ש היה והלל הפך את ראשו הלך ועבר על פתח ביתו אמר מי כאן הלל מי כאן הלל נתעטף ויצא לקראתו אמר לו בני מה אתה מבקש א"ל שאלה יש לי לשאל א"ל שאל בני שאל מפני מה ראשיתן של בבליים סגלגלות א"ל בני שאלה גדולה שאלת מפני שאין להם היות פקחות הלך והמתין שעה אחת חזר ואמר מי כאן הלל מי כאן הלל נתעטף ויצא לקראתו אמר לו בני מה אתה מבקש א"ל שאלה יש לי לשאל א"ל שאל בני שאל מפני מה ראשיתן של בבליים סגלגלות א"ל בני שאלה גדולה שאלת מפני שאין להם היות פקחות הלך והמתין שעה אחת חזר ואמר מי כאן הלל מי כאן הלל נתעטף ויצא לקראתו אמר לו בני מה אתה מבקש א"ל שאלה יש לי לשאל א"ל שאל בני שאל מפני מה ראשיתן של אפרקיים רחבות א"ל בני שאלה גדולה שאלת מפני שדרין בין בצעי המים אמר לו שאלות הרבה יש לי לשאל ומתירא אני שמא תכעוס נתעטף וישב לפניו א"ל כל שאלות שיש לך לשאל שאל א"ל אתה הוא הלל שקורין אותך נשיא ישראל א"ל הן א"ל אם אתה הוא לא ידבו כמותך בישראל א"ל בני מפני מה א"ל מפני שאבדתי על ידך ד' מאות זון א"ל הוי זהיר ברוחך כדי הוא הלל שתאבד על ידך ד' מאות זון וד' מאות זון והלל לא יקפיד: ת"ר מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי אמר לו כמה תורות יש לכם אמר לו שתים תורה שבכתב ותורה שבעל פה א"ל שבכתב אני מאמיךך ושבעל פה איני מאמיךך גייריני ע"מ שתלמדני תורה שבכתב גער בו והוציאנו בנויפה בא לפני הלל גייריה יומא קמא א"ל א"ב ג"ד למחר אפיך ליה א"ל והא אתמול לא אמרת לי הכי א"ל לאו עלי דידי קא סמכת דעל פה נמי סמוך עלי: שוב מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי א"ל גייריני ע"מ שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת דחפו באמת הבנין שבירו בא לפני הלל גייריה אמר לו דעלך סני לחברך לא תעביד זון היא כל התורה כולה ואיך פירושה הוא זיל גמור: שוב מעשה בנכרי אחד שהיה עובר אחורי בית המדרש ושמע קול סופר שהיה אומר יואלה הבגדים אשר יעשו חושן ואפור אמר הללו למי אמרו לו לכהן גדול אמר אותו נכרי בעצמו אלך ואתגייר בשביל שישמיני כהן גדול בא לפני שמאי אמר ליה גייריני על מנת שתשימני כהן גדול דחפו באמת הבנין שבירו בא לפני הלל גייריה א"ל כלום מעמידין מלך אלא מי שיודע טכסיסי מלכות לך למוד טכסיסי מלכות הלך וקרא כיון שהגיע² והורו הקרב יומת אמר ליה מקרא זה על מי נאמר א"ל אפי' על דוד מלך ישראל נשא אותו גר קל וחומר בעצמו ומה ישראל שנקראו בנים למקום והורו הקרב יומת גר קרא להם³ בני בכורי ישראל כתיב עליהם והורו הקרב יומת גר קל שבא במקלו ובתרמילו על אחת כמה וכמה הוא לפני שמאי א"ל כלום ראוי אני להיות כהן גדול והלא כתיב בתורה הורו הקרב יומת בא לפני הלל א"ל ענוותן הלל⁴ ויגוהו לך ברכות על ראשך שהקרבתי תחת כנפי השכינה לימים נדרווגו שלשתן למקום אחד אמרו קפדנותו של שמאי בקשה למורדנו מן העולם ענוותנותו של הלל קרבנו תחת כנפי השכינה: אמר ר"ל מאי

דכתיב והיה אמונת עתך חוסן⁴ ויהיה אמונת עתך חוסן זה סדר מועד חוסן זה סדר נשים ישועות אדם סדר קדשים ודעת זה סדר טהרות ואפ"ה⁴ יראת ה' היא אוצרו אמר רבא בשעה שמכניסין אדם לדין אומרים לו⁵ נשאת ונתת באמונה² קבעת עמים לתורה עסקת בפר' פלפלת בחכמה הבנתה דבר מתוך דבר ותבואה ורינו בא בה סלמטין והיא רצינתא, ומפורש בסוף המברך את הספינה. כל ת"ח שיש בו תורה ואין בו יראת

תורה אור השלם
1 ואלה הבגדים אשר יעשו חושן ואפור ומעיל ובתת חושן מצנפת ואבנט ועשו בגדי קדש לאהרן אהרן ולבניו לבתו ליה: שבות כה ד ובנסע המשכן יורידו אתו הלויים ובתת המשכן יקימו אתו הלויים והיה הקרב יומת: במדבר א נא 3 ואמרת אל פריעה כה אָמַר יְיָ בְּנֵי בְּרִי יִשְׂרָאֵל: שבות כה כב 4 והיה אמונת עתך חוסן ישועות חכמת ודעת יראת יי ואי יראת: שפיעהו לג 1

מוסף תוספות

א. [ד"ר] יוכי (ו) הגיה בספר הישר גבי עובדא דשנים שהמרו זה את זה שהקנו זה לזה, דאי לא הקנו, ליהדרי בהו וכי [כיון] שאין לו שום תביעה. מוס' צ"מ ע"ד ד"ס סא. 1. עובדין הארומה, (ו) לא ידעין אם יצלחו (ו) אם לאו. [אלא]. ע"ה לפר"י. ג. שיצמיה ודעו. מוס' סא"ש.

דכתיב⁴ והיה אמונת עתך חוסן זה סדר מועד חוסן זה סדר נשים ישועות אדם סדר קדשים ודעת זה סדר טהרות ואפ"ה⁴ יראת ה' היא אוצרו אמר רבא בשעה שמכניסין אדם לדין אומרים לו⁵ נשאת ונתת באמונה² קבעת עמים לתורה עסקת בפר' צפית לישועה פלפלת בחכמה הבנת דבר מתוך דבר ותבואה ורינו בא בה סלמטין והיא רצינתא, ומפורש בסוף המברך את הספינה. כל ת"ח שיש בו תורה ואין בו יראת